

خلاصه و نکات مهم

روانشناسی عمومی ۲

از فصل نهم تا پانزدهم

نکات پرتکرار و کلیدی کتاب

خلاصه ای مفیدی و کاربردی

با بهترین کیفیت پرینت

فصل نهم

تفکر و زبان

تفکر و شناخت

تفکر عالی‌ترین فعالیت ذهنی است و «عبارت است از بازآرایی یا تغییر شناختی اطلاعات به دست آمده از محیط و نمادهای ذخیره شده در حافظه دراز مدت»

دو نوع تفکر وجود دارد که عبارت‌اند از تفکر خودگرا که جنبه بسیار خصوصی دارد مانند رؤیا و تفکر هدایت شده (جهت‌دار) که شامل حل کردن مسائل و خلق چیزهای تازه است.

شناخت «عبارت است از نحوه پردازش اطلاعات و دستکاری شدن اطلاعات در جریان به یادآوردن، تفکر و دانستن»

تفکر شامل فرایندهای ذهنی حل مسئله، تصمیم‌گیری، قضاوت، استدلال قیاسی و استدلال استقرایی است.

حل مسئله

مسئله زمانی پیش می‌آید که بخواهیم به هدفی برسیم ولی در حال حاضر امکان پذیر نیست. یکی از نظریه‌های مهم درباره حل مسئله، نظریه نیوئل و سایمون است. در این نظریه بر فهم افراد از مسئله تأکید می‌شود. درکی که فرد از مسئله‌ی خاصی دارد و بازنمایی مسئله یا فضای مسئله نامیده می‌شود. فضای مسئله شامل بیان مسئله، حالت هدف و مسیرهای بالقوه‌ی موجود بین مسئله تا حالت هدف است. نیوئل و سایمون بر راهبردهای مختلف هم‌چون تحلیل وسیله - هدف و خرد کردن تأکید دارند.

روش تحلیل وسیله

هدف برای این طراحی شده است که مسائل پیچیده تر را، که ممکن است در آن‌ها حرکاتی در جهت دور شدن از حالت هدف لازم باشد، بگشاید. این روش در پی طراحی سلسله‌ای از گام‌ها (خرده اهداف) است که به حلال مسئله کمک می‌کند تا به سمت راه حل حرکت کند. در روش خرد کردن، مسئله به مسئله‌های کوچک‌تر تقسیم می‌شود.

مسائل را می‌توان به دو نوع خوب تعریف شده و بد تعریف شده تقسیم کرد.

مراحل حل مسئله

۱- یافتن مسائل و چارچوب بندی آن.

۲- تدوین راهبردهای خوب حل مسئله.

۳- ارزیابی راه‌حل‌ها.

۴- بازنگری و تعریف مجدد مسائل و راه‌حل‌ها به مرور زمان.

مهم‌ترین موانع حل مسئله، تثبیت شدن، عوامل انگیزشی و عدم کنترل هیجانات است. در تثبیت شدگی کارکردی، چون روی کارکردهای معمول چیزی تثبیت شده‌ایم نمی‌توانیم مسئله‌ای را حل کنیم. آمایه ذهنی نوعی تثبیت است که در آن مسائل را به شیوه‌ای که قبلاً جواب داده‌ایم حل کنیم.

تصمیم‌گیری

تصمیم‌گیری یعنی ارزیابی شقوق مختلف و انتخاب یکی از آنها. مردم معمولاً در تصمیم‌گیری، ارزیابی مبتنی بر سود و زیان دارند. سوگیری‌های مختلف ممکن است بر تصمیم‌گیری تأثیر بگذارند که از جمله آن‌ها عبارتند از:

سوگیری تأیید: سوگیری تأیید به این موضوع گرایش دارد که انسان‌ها به دنبال اطلاعاتی‌اند و از آن‌ها استفاده می‌کنند که تأیید کننده دیدگاه خودشان است.

سوگیری باور: سوگیری باور رابطه‌ی نزدیکی با سوگیری تأیید دارد. منظور از سوگیری باور، اصرار ورزیدن بر یک نظر، علی‌رغم وجود شواهد مخالف است.

سوگیری اعتماد افراطی: سوگیری اعتماد افراطی، اعتماد بیش از حد به قضاوت‌ها و تصمیم‌های خودمان است.

قضاوت

یکی از موضوع‌های بسیار مهم در شکل‌های مختلف تفکر، قضاوت است. قضاوت ارتباط تنگاتنگی با تصمیم‌گیری و حل مسئله دارد. قضاوت و تصمیم‌گیری با همدیگر همپوشی زیادی دارند، هرچند موارد اختلافی هم بین آن‌ها وجود دارد.

در بیان اختلاف بین قضاوت و تصمیم‌گیری می‌توان گفت که مردم در قضاوت از سرنخ‌ها و نشانه‌های

ناقص، متعدد و متعارض استنباط می کنند ولی تصمیم گیری شامل انتخاب گزینه های از بین گزینه ها و شقوق مختلف است. قضاوت ها براساس میزان دقت آن ها سنجیده می شوند، در حالی که تصمیم ها براساس پیامدهای بالقوه شان سنجیده می شوند. قضاوت ها پیامدهای مستقیمی ندارند، اما آن ها می توانند به طور غیر مستقیم از طریق آنچه به دنبال دارند، نتایجی داشته باشند.

استدلال قیاسی و استقرایی

استدلال، تبدیل اطلاعات به نتایج است، در استدلال زنجیره اندیشه های ما غالباً شکل یک حجت دارد که در آن یک گزاره در نقش حکم یا نتیجه ای است که در پی استنتاج آن هستیم و بقیه گزاره ها دلایل حکم یا مقدمات نتیجه محسوب می شوند.

استدلال ممکن است استقرایی و قیاسی باشد. قوی ترین حجت ها، حجتی است که اعتبار قیاسی دارد. به این معنا که اگر مقدمات آن صادق باشند محال است که نتیجه آن کاذب (نادرست) باشد. در استدلال قیاسی از کل به جزء ولی در استدلال استقرایی از جزء به کل می رسیم.

نمونه استدلال قیاسی

- الف) اگر هوا بارانی باشد چترم را همراه می برم.
- ب) هوا بارانی است.
- ج) پس چترم را همراه می برم.

نمونه استدلال استقرایی

- الف) رشته تحصیلی اصلی حسن در دانشگاه حسابداری بود.
- ب) حسن حالا در موسسه حسابداری کار می کند.
- ج) بنابراین، حسن حسابدار است.

زبان

زبان استفاده از نمادها و علائم مختلفی است که برای ارتباط با دیگران و انتقال معنی به کار برده می شود. نمادهای زبان مختلف اند، مهم ترین آن کلام است، دیگر نمادهای زبانی، علائم، ژست و حرکت و ... است. با واسطه این نمادها، معانی از یک فرد به فرد دیگر منتقل می شود.

ویژگی های زبان

- = نمادین و علامتی است.
- = منطقی و معنی دار است.
- = زاینده یا زایا است.
- = نظام مند است.